

PAPER DETAILS

TITLE: Yapilandirmaci Yaklasim ve Mobil Uygulamalarla Fransizca Öğretimi/Öğrenimi

AUTHORS: Ertan Kuşçu,Erdoğan Aslan

PAGES: 1275-1290

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3447310>

75. Yapılandırmacı Yaklaşım ve Mobil Uygulamalarla Fransızca Öğretimi/Öğrenimi

Ertan KUŞÇU¹

Erdinç ASLAN²

APA: Kuşçu, E. & Aslan, E. (2023). Yapılandırmacı Yaklaşım ve Mobil Uygulamalarla Fransızca Öğretimi/Öğrenimi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (36), 1275-1290. DOI: 10.29000/rumelide.1369585.

Öz

İnsanoğlu, 21. yüzyılda nüfusun çok hızlı arttığı, kıtalar arası göçlerin yaygınlaştığı, dünyanın küreselleştiği ve teknolojinin baş döndürücü bir biçimde ilerlediği bir dönemden geçmektedir. Küresel ölçekte yaşanmakta olan bu köklü değişimler ve gelişmeler bireyleri, toplumları ve eğitim sistemlerinin önemli ölçüde etkilemekte ve biçimlendirmektedir. Bu çalışmada, Genel Tarama Modeline başvurulmuş öncelikle yabancı dil öğretiminin/öğreniminin teknolojiyle olan ilişkisi (uzaktan eğitim, bilgisayar ve mobil destekli öğrenme), ardından yapılandırmacı yaklaşım ve mobil uygulamaların yabancı dil Fransızca öğretme/öğrenme süreçlerine yaptığı katkılar incelenmiştir. Bu bağlamda Fransızca mobil uygulamaların Avrupa Diller için Ortak Başvuru Metni ölçütlerine uygun olduğu ve en çok bilinenlerinden (Duolingo, Babbel, Mosalingua, vb.) daha az bilinenlerine kadar yapılandırmacı yaklaşımın ilkeleri ile örtüştüğü görülmüştür. Öte yandan alanyazında, insanoğlunun geçmişten günümüze yabancı dil öğretmek/öğrenmek için sayısız uğraş verdiği ve yabancı dilin en iyi doğal ortamında öğrenilebileceği görüşünü benimsediği gözlemlenmiştir. Fakat öğrencileri yabancı dilin doğal ortamına taşımamanın zorluğu eğitim bilimcileri yeni arayışlara sevk etmiş, günümüzde sınıftaki öğrenimleri keyifli ve eğlenceli bir biçimde pekiştirmek, bunları kazanıma dönüştürmek ve sonraki bilgilerle ilişkilendirmek için en kolay ve en etkili yolun teknolojiye başvurmak olduğu sonucuna varılmıştır. Çalışmada Fransızca mobil uygulama içeriklerinin birçok yönüyle yapılandırmacı yaklaşım ile örtüştüğü de görülmektedir. Söz gelimi bir okuma etkinliğinde öğrenilen sözcük ya da ifadeyi dijital içerikli etkinliklerde ve bağlamlarda işitmek, görmek ve kullanmak fazlasıyla mümkün olmuştur. Sonuç olarak, teknoloji ve mobil uygulamalar sayesinde yabancı dil Fransızca öğretiminde/öğreniminde yeni perspektiflerin oluşmaya başladığı, sınıfta edinilen bilgilerin güncel yaşamda kolaylıkla kullanılabilirdiği ve hatırlamaktan çok bilginin yapılandırıldığı bir öğrenme/öğretme anlayışı başlamıştır.

Anahtar kelimeler: Yabancı dil Fransızca, yaklaşım, yapılandırmacı yaklaşım, mobil öğrenme, mobil cihazlar ve uygulamalar, Duolingo, Mosalingua

¹ Doç. Dr., Pamukkale Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Fransız Dili ve Edebiyatı (Denizli, Türkiye), ertan_milas@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0003-1503-1697 [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 21.08.2023-kabul tarihi: 20.10.2023; DOI: 10.29000/rumelide.1369585]

² Doç. Dr., Marmara Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Fransızca Mütercim Tercümanlık (İstanbul, Türkiye), erdinc.aslan@marmara.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-8484-1450

Constructive Approach and French Teaching/Learning With Mobile Apps

Abstract

In the 21st century, human beings are passing through a period in which the population has increased very rapidly, intercontinental migration has become widespread, the world has become globalized and technology has advanced in a dizzying way. These radical changes and developments experienced on a global scale significantly affect and shape individuals, societies and education systems. In this study, firstly, the relationship between foreign language teaching/learning and technology (distance education, computer and mobile assisted learning), and then the contribution of constructivist approach and mobile applications to foreign language teaching/learning processes were examined by applying the General Scanning Model. In this context, it has been seen that French mobile applications comply with the criteria of the Common European Framework of Reference for Languages and overlap with the principles of the constructivist approach, from the most well-known (Duolingo, Babbel, Mosalingua, etc.) to the lesser-known ones. On the other hand, it has been observed in the literature that human beings have made numerous efforts to teach/learn foreign languages from past to present and adopt the view that a foreign language can best be learned in its natural environment. However, the difficulty of transporting students to the natural environment of a foreign language has prompted pedagogues to search for new ones, and it has been concluded that the easiest and most effective way is to use technology to reinforce classroom learning in a pleasant and entertaining way, to transform them into gains, and to associate them with subsequent information. In the study, it is seen that the content of the French mobile application overlaps with the constructivist approach in many aspects. For example, it has become more than possible to hear, see and use the word or expression learned in a reading activity in activities and contexts with digital content. As a result, thanks to technology and mobile applications, a learning/teaching process has begun, in which new perspectives have begun to emerge in teaching/learning French as a foreign language and the information gained in the classroom can be easily used in daily life and the information is structured rather than remembered.

Keywords: French as a foreign language, constructivism, approach, mobile learning, mobile devices and applications, Duolingo, Mosalingua

1. Giriş

Geçmişten günümüze toplumu oluşturan bireyler bilgi, beceri ve yetenekleri doğrultusunda kendilerine ve çevrelerine yararlı olmak için çeşitli uğraşlar içine girmişlerdir. Bireylerin bu bilgi, beceri ve yetenekleri edinebilmelerinde ve nesilden nesile aktarabilmelerinde eğitim-öğretim faaliyetleri önemli bir yer tutmaktadır. Tarihsel açıdan insanoğlunun bu uğraşı, yazının icadıyla önemli bir dönüşüm geçirmiştir; Sümer tabletleri, Mısır papirüsleri, Gutenberg'in matbaası, ders kitapları, kara tahta, bilgisayar, internet, e-posta, mobil cihazlar vb. gibi araç-gereçlerle daha sistematik bir yapıya bürünerek günümüze ulaşmıştır.

17. yüzyıl Avrupa'sının eğitim bilimcilerinden Comenius, dönemin yabancı dil öğretme/öğrenme anlayışına önemli katkılar sunmuş *Büyük Didaktika*, *Orbis Pictus* ve *Jama Lingarum Roseta* adlı eserleriyle günümüzde de hala kabul görmekte olan birçok ilke ve kuralı alanyazına kazandırmıştır. Comenius başarıyı, öğretici içeriğin birden fazla duyuya hitap etmesine, sınıfların ilgi çekici biçimde düzenlenmesine ve materyallerin görsellerle donatılmasına bağlamış hatta Latince öğretmek için yazdığı

Orbis Pictus adlı eserinde bolca görsel kullanmış ve Latince yapıları/ifadeleri öğrencinin ana dilindeki karşılıklarıyla vermiştir. Ayrıca *Jama Linguarum Rosetta* adlı eserinde yabancı dil öğretimine, öğrencinin yakın çevresinde bulunan objelerle başlamak gerektiğini vurgulamıştır (Ceyhan, 2007, s. 43).

Teknoloji, günümüzde her disiplini muazzam bir biçimde etkilemektedir. Eğitim-öğretim alanında bu etkiyi bilgiye ulaşmada, görsel-işitsel araçlarda, interaktif yazılımlarda, mobil uygulamalarda ve her türlü dijital içerikte görebilmek mümkündür. Teknolojinin bu etkisi, 20. yüzyıldan itibaren her toplumu kendi basılı ve dijital materyallerini üretmeye, bu alanda söz sahibi olmak için uğraşlar vermeye sevk etmiştir. Ülkemizde ise, bakanlığın 1951 yılında görsel-işitsel içerikler tasarlamak ve üretmek için Öğretici Film Merkezini kurmasıyla bu süreçlerin başladığı görülmektedir. Özetle 20. yüzyılda teknoloji, eğitim-öğretimde başta ders kitapları olmak üzere eğitsel resimler, dialar, tepegözler, projeksiyonlar, videolar, ses kayıtları ve televizyon gibi birçok materyalle alana katkı sunmuştur. 21. yüzyıla doğru teknolojik cihazların (bilgisayar, mobil cihazlar, internet, vb.) insanların yaşamında daha fazla yer edinmesiyle, eğitimde özellikle yabancı dil eğitiminde öğretme/öğrenme ortamlarını çeşitlendirmiş, zenginleştirmiş ve dijital içerik üretimini yaygınlaştırmıştır. Bu durum eğitim-öğretimde yeni yaklaşımların ortaya çıkmasına vesile olmuş ve yabancı dil eğitiminde her zaman ve her yerde öğrenme düşüncesi yaygınlaşmaya başlamıştır.

Bilgisayarlar, mobil cihazlar (akıllı telefon, tablet, vb.) ve internet, hem dünyanın hem de eğitimin küreselleşmesine katkı sunan en önemli teknolojik araç-gereçlerdir. Tarihsel bağlamda bu araç-gereçlerin önemli bir değişim ve dönüşüm geçirerek günümüze ulaştığı görülmektedir. Örneğin, MÖ 2000’li yıllarda Çinli tüccarların kullandığı abaküs, çeşitli amaçlar için tasarlanmış sayma çubukları, Pascal’ın hesap makinesi, Leibniz’in aritmetik işlemler yapan cihazı, Babbage’in 1830’daki ilk bilgisayar tasarımı, 1939’da Iowa Üniversitesinde üretilen ilk dijital bilgisayar (Oruç ve Sezen, 2010, s. 115) bu araçların gelişimini, dönüşümünü ve eğitimde kullanımını gösteren birkaç örnektir. Bunlara ilaveten, 1960’larda ABD Savunma Bakanlığı’nın önce askeri amaçlı kullandığı, daha sonra tüm kurumlarda yaygınlaştırdığı Arpanet ve Darpanet ağ teknolojileri eğitimde çığır açmış ve 1980’li yıllardan itibaren bu teknolojiler, tüm dünyada yaygın bir biçimde kullanılmaya başlamıştır (Alyaz ve Gürsoy, 2002, s. 11).

Teknolojinin eğitim bilimlerine sunduğu sayısız katkıdan biri de e-posta kullanımıdır. İlk e-posta, 1971’de Ray Tomlinson tarafından atılmış, internet ile 1974’ten itibaren e-posta dünya çapında yaygınlaşmıştır (Ken, 2004). Hatta 1976 yılında İngiltere Kraliçesi II. Elizabeth de Arpanet’i incelerken ilk e-postasını göndermiştir. Arpanet ve Darpanet yanı sıra aynı yıllarda kullanılmaya başlanan LAN³ ve WAN⁴ teknolojileri, dünyadaki dijital sınırları ortadan kaldırarak eğitim-öğretime damga vuracak yeni anlayışları ortaya çıkarmıştır. Ülkemizde ise bu tür gelişmelerin 1973’te başladığı ve özellikle yabancı dil derslerinde daha etkin biçimde kullanıldığı görülmektedir (Kaya, 2006, s. 161).

2. Yöntem

Bu çalışmada Genel Tarama Modeline başvurulmuştur. Bu model, çok sayıda öğeden oluşan bir evren hakkında genel yargıya varmak amacıyla örneklerle bu evren hakkında çıkarımlarda bulunmayı ve genellemeler yapmayı amaçlamaktadır. Yapılandırmacı yaklaşım alanyazın taramasında elde edilen veriler, Fransızca mobil uygulamalardan örneklerle açıklanmıştır. Çalışmanın alanını, yapılandırmacı yaklaşım ve bazı Fransızca öğretimi/öğrenimi mobil uygulamaları oluşturmaktadır. Yapılandırmacı yaklaşımın önerdiği “öğrenen” ve “kullanıcı” kavramları yerine, ortaöğretim düzeyi birinci ve ikinci

³ Aynı ya da yakın ortamdaki bilgisayarları birbirine bağlayan ağ, yerel ağ bağlantısı.

⁴ Birbirinden uzak bilgisayarların oluşturduğu ağ.

yabancı dil Fransızca öğretimine/öğrenimine yönelik olması nedeniyle “öğrenci” kavramı tercih edilmiştir.

3. Bulgular

3.1. Uzaktan Eğitim, e-Öğrenme ve Mobil Öğrenme

Teknoloji, önceden ifade edildiği gibi her dönem öğretme/öğrenme ortamlarını etkilemiş ve şekillendirmiştir. Örneğin 2019’da yaşanan Covid-19 salgını, öncesinde daha az tercih edilmekte olan uzaktan eğitim anlayışını bir anda hayatımıza katmış ve bireyleri, teknolojiyle daha içli dışlı bir hale getirmiştir. Bu durum, uzaktan eğitim üzerine birçok çalışmanın yapılmasına da imkân tanımıştır. Moore ve Kearsley (2005) uzaktan eğitimin ilk olarak 18. yüzyılda Amerika’da ve 19. yüzyılda İngiltere’de mektupla başladığını, 20. yüzyılda radyo ve televizyonla, yüzyılın sonunda telekonferans yöntemiyle, günümüzde ise mobil cihazlar ve internet üzerinden gerçekleştirildiğini ifade etmişlerdir. Uzaktan eğitim taraftarlarından Keegan (1998) yararlarını sırasıyla küreselleşme, bireyselleştirme, özelleştirme, endüstrileşme, geleneksel eğitime ulaşamayan öğrencilere eğitim verme, zaman ve mekândan bağımsızlık, hızlı geri bildirim ve sistemin ekonomikliği olarak sıralamıştır (akt., Kalelioğlu ve Gülbahar, 2019, s. 24-27). Açıklamalardan hareketle uzaktan eğitim, tüm öğeler sürece dâhil edildiğinde etkileşimli, öğrencileri aktif kılan, paylaşıma ve bilgiye erişime önem veren bir süreç olarak ifade edilebilir.

Günümüzde eğitim-öğretim kurumlarında çoğunlukla tercih edilen eğitim türü, örgün eğitimidir. Bununla birlikte nüfus, coğrafi koşullar, fiziki yetersizlikler, ekonomik nedenler, teknolojik imkanlar, doğal afetler, salgın hastalıklar, bireylerin hem çalışmak hem de okumak istemeleri ve her daim öğrenme talepleri uzaktan eğitimin tercih edilmesinin gerekçelerindendir. Tüm bunlar sadece uzaktan eğitimi yaygınlaştırmakla kalmamış, teknolojinin de katkısıyla elektronik öğrenme (e-öğrenme) ve/veya mobil öğrenme gibi modelleri de alanyazına kazandırmıştır. Sonuç olarak uzaktan eğitim, alanyazında sırasıyla mektup, radyo, televizyon, açık öğretim, telekonferans ve internet aracılığıyla yapılan bir eğitim türü olarak yer almaktadır.

E-öğrenme ise, uzaktan eğitim içinde yer alan bir öğrenme modelidir. Bu model, öğretmenin sınıfta yaptığı öğrenmeyi pekiştirmek için öğretmen ve öğrenci arasında oluşturulan çevrimiçi öğrenme ortamıdır. Günümüzde e-öğrenme, eğitim-öğretim kurumları kadar birçok kurum ya da kuruluşun çalışanlarına sanal ortamda eğitim vermesiyle daha çok tanınmaktadır. Öte yandan yaşam boyu öğrenme fikrinin yaygınlaşması, “öğretim” yerine “öğrenme” kavramının yaygınlaşmasına neden olmuştur.

E-öğrenmede öğrenme, bir ağa bağlı cihazlar aracılığıyla oluşturulmuş bir sınıfta ya da sanal ortamda gerçekleşirken, uzaktan eğitimde ise farklı yerlerdeki öğretmen, öğrenci ve materyallerin farklı biçimlerde ve farklı teknolojik araçlarla bir araya gelmesiyle gerçekleşmektedir. Son yıllarda teknolojinin sunduğu imkanlar ve sağladığı kolaylıklar, bilgi alışverişini ve sosyalleşmeyi kolaylaştırmış uzaktan eğitim, e-öğrenme ve mobil destekli öğrenmeyi hayatımızın bir parçası haline getirmiştir. Kaynak taramasında e-öğrenmenin birçok türünün olduğu görülmektedir. Bunlar; eş zamanlı e-öğrenme, eş zamanlı olmayan e-öğrenme, hibrit e-öğrenme, iş birlikçi e-öğrenme, bütünselik e-öğrenmedir.

Benzer bir biçimde Coldeway de (1986) uzaktan eğitim ve e-öğrenmeyi, yer ve zaman kapsamı bakımından dört biçimde sınıflandırmıştır. Geleneksel bir biçimde sınıfta, öğretmen merkezli sürdürülen aynı-zaman, aynı-yer (az-ay) yaklaşımı; farklı zamanlarda aynı yerde öğrenmeyi amaçlayan farklı-zaman, aynı-yer (fz-ay) yaklaşımı; alanyazında senkron (eş zamanlı) diye de bilinen aynı-zaman, farklı-yer (az-fy) yaklaşımı ve son olarak asenkron yaklaşım olarak da adlandırılan farklı-zaman, farklı-yer (fz-fy) yaklaşımıdır (Gülbahar, 2019, s. 6). Her ne kadar farklı-zaman yaklaşımında yer ve zaman önemli olmasa da öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimleri bu yaklaşımın başarısını doğrudan etkilemektedir. Coldeway'den başka Horton ve Horton'da (2003) e-öğrenmeyi kendi kendine öğrenme, yönlendirilmiş öğrenme, eğitmen önderliğinde e-öğrenme, harmanlanmış e-öğrenme, bütünleşik e-öğrenme, tele-danışmanlık ve e-koçluk olarak sınıflandırmışlardır (akt., Gülbahar, 2019, s. 14-18).

20. yüzyılın sonlarında yaygınlaşmaya başlayan e-öğrenme kavramı için alanyazında birçok söz söylenmektedir. Bunlardan biri 1999 yılında Jay Cross'un, "Brandon Hall's İnternet ve Multimedia Training Newsletter'daki makalesinde⁵ yer alan mizahi yaklaşımdır. Buna göre, Cross, e-öğrenmedeki "e" sesinin İngilizce "elephant" sözcüğündeki "e" yerine kullanılmış olabileceğini ve görme engelli bir bireyin filin farklı yerlerine dokunduğunda o fili farklı biçimlerde tarif etmesine benzeterek herkesin e-öğrenmeyi farklı biçimlerde tanımladığını söylemiştir. Yani filin kuyruğunu tutan, "e-öğrenmeyi internetin belkemiği T-3'e" benzetmiş; hortumunu tutan "e-öğrenmeyi, etkileşim ve geri bildirim" olarak ifade etmiş; karnına dokunanın ise "e-öğrenmenin ne olduğunu anlayamadığını fakat çok büyük bir şey olduğunu söylemiştir. Cross'tan başka Elliott Masie de e-öğrenmedeki "e"⁶ sesi için dijital çağdaki öğrenme deneyimini gösteren bir imge olarak açıklamıştır (Ebranati, 2007, s. 15).

Genel ağ taramasında Cross'un e-öğrenme kavramını alanyazına kazandıran ya da en azından bu kavramı internette kullanan ilk kişi olduğu kabul edilmektedir. Öte yandan e-öğrenme kavramı, her dilde farklı sözcüklerle ve farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Örneğin, Fransa'da öğrenci odaklı "apprentissage en ligne: çevrimiçi öğrenme", ülkemizde "açıköğretim/uzaktan öğretim" biçiminde ifade edilmektedir. Bu bağlamda e-öğrenmenin geniş bir tanımı olduğu söylenebilir ve e-öğrenmenin bilgisayar/mobil destekli dil öğreniminden farklılıkları bulunmaktadır.

Dünya çapında uzaktan eğitim ve/veya e-öğrenme uygulamalarının çoğunlukla nüfusunun kalabalık, ulaşım sorunu yaşayan ya da teknolojik anlamda lider ülkeler olduğu göze çarpmaktadır. Uzaktan eğitim ilk olarak 1830 yılında İngiltere Londra Üniversitesinde başlamıştır. Uzakdoğu ülkesi Japonya'da 19. yüzyılın başında konuşulmaya başlanan uzaktan eğitim, 1883'te yaygınlaşmış hatta Japonya Çin'den, Kore'den, Havai'den öğrenci kabul etmiştir. Norveç'te 1914'te başlayan bu süreç, II. Dünya Savaşı döneminde yaygınlaşmıştır. İsveç'te 1898'de, Kanada'da 1970'te, Almanya'da 1856'da Çin'de 1980'lerde, Türkiye'de 1982'de, Hollanda'da 1984'te uzaktan eğitim başlamıştır. ABD'de ise 1728'de daktilo derslerinin mektupla öğretilmiş olduğu görülmektedir. Günümüzde ABD'de özellikle iş ve eğitim alanında oldukça yaygın olan e-öğrenme, tüm dünyada giderek yaygınlık kazanmaktadır (Kalelioğlu ve Gülbahar, 2019, s. 37).

Dijital çağda e-öğrenme, her bireyin sahip olduğu internet donanımlı kolay taşınabilen bilgisayar, tablet ya da akıllı telefon gibi mobil cihazlarla her daim ulaşılabilen bir sistem haline gelmiştir. Başlangıçta çoğunlukla eğlenme amaçlı kullanılan bu cihazlar, internet ve mobil uygulamalar sayesinde yeni anlamlar ve işlevler kazanmışlardır. Yabancı dil öğrenme/öğretme süreçleri teknolojik öğelerden nasibini almıştır. Söz gelimi Christensen ve Knezek (2018), Godwin-Jones (2021), Luduque-Agullo ve

⁵ Jay Cross, 1999, <http://internettime.com/itimgroup/elephant.thm>

⁶ Masie Center, the Learning Consortium, 2000, Saratoga Springs, NY, <http://masie.com/masie/default.cfm?page=default>

Martos-Vallejo (2015), Hrubesova (2021), Yılmaz vd. (2021) yaptıkları çalışmalarda, öğrencilerin çoğunun kişisel bilgisayarları dışında akıllı telefonlarını kullanarak okulda öğrendiklerini okul sonrasında tekrar ettiklerini söylemişlerdir (akt. Çetin ve Kılıçkaya, 2022, s. 103).

21. yüzyılda internet donanımlı bilgisayarlar, dijital müzik çalarlar, cep bilgisayarları, kişisel dijital asistanlar ve akıllı telefonlar yaşamımızda daha fazla yer edinmeye başlamıştır. Günümüzde akıllı telefonlarla internet bankacılığı işlemleri yapan, büyük şehirlerde navigasyonla yol bulan, yabancı dil öğrenmek için uygulamalara başvuran, internette maç izleyen, müzik dinleyen, resim ve/veya video çeken, sosyal medya hesaplarına içerik yükleyen, Gps'ten takip yapan, tansiyonunu ölçen, yemek siparişi veren, oyun oynayan ya da sayısız işlem yapan birçok birey bulunmaktadır. Mobil cihazlara indirilen uygulamaların eğitim-öğretim süreçlerinde kullanılması yeni bir öğrenme modeli olan "M-öğrenme", "Mobil Öğrenme" ya da "Mobil Destekli Öğrenme" kavramlarını ortaya çıkarmıştır. Alanyazında bu konuda yapılmış birçok çalışma bulunmaktadır. Salmon (2004) mobil öğrenmeyi, e-öğrenmenin dördüncü nesli olarak tanımlamış; Wagner (2005) de mobil teknolojileri eğitim-öğretimde kullanmanın kaçınılmaz olduğunu vurgulamış (akt., Droui vd., 2013, s. 11), Unesco (2012) ise mobil öğrenmeyi her zaman ve her yerde herkesin öğrenmesini sağlayan bir model olarak ifade etmiştir (akt. Nkwani, 2019, s. 28). Dahası Geddes (2004), mobil teknolojilerle bilgiyi veya beceriyi edinerek davranış değişikliği oluşturma; Quinn (2000) mobil cihazlar ve e-öğrenmenin kesişmesi; Georgiev vd., (2004) ise uzaktan öğrenmeyle e-öğrenmenin birleşmesi olarak açıklamışlardır (akt., Sayın, 2010, s. 32).

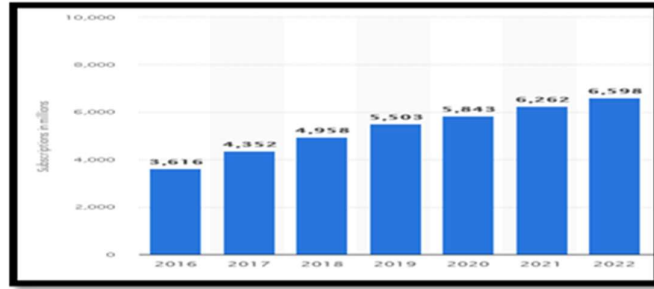
Milrad (2004), teknoloji destekli modelin öğrenme için faydalı olduğunu ve öğrenme süreçlerinde mutlaka kullanılması gerektiğini, internet donanımlı bir cihazın her zaman ve her yerde öğrenmeyi mümkün kılacağını dile getirmiştir. Bu cihazlar sadece bireysel gelişime değil, sosyal etkileşime de katkı sağlamaktadır. Yani öğrenciler, internet donanımlı mobil cihazları kullanarak akranlarıyla iletişime geçebilmekte, etkileşimde bulunabilmekte ve bilgi paylaşımı yapabilmektedir. Yine bu cihazlarla bilgiye erişebilmekte ve araştırma yapabilmektedirler. Yabancı dil öğrenmek isteyenler de dilsel becerilerini ilerletebilmektedirler. Bu yönleriyle mobil cihazlar, dijital ve gerçek evreni birleştiren, öğrenciler için oldukça geniş öğrenme alanları oluşturan sistematik düzeneklerdir. Fakat mobil öğrenme çok kullanışlı ve faydalı olsa da sınıf ortamında gerçekleşen bir öğrenmenin yerini asla tutmaz. Bu durum, birçok çalışmada da dile getirilmiştir. Ayrıca mobil cihazların pahalılığı, internet ve bellek yetersizliği, uygulamanın ücretli olması ya da küresel eşitsizlikler mobil öğrenmenin tek başına öğrenme sürecini üstlenilmesini mümkün kılmamaktadır. İşte bu nedenle mobil cihazların ve uygulamaların eğitim kurumlarında yasaklandığı ya da kısıtlı kullanıma izin verildiği görülmektedir. Bu konuda Nworie ve Haughton (2008) mobil cihazların/uygulamaların öğretmenin otoritesini sarsabileceğine; Campbell, (2006), Özer ve Kılıç (2015) öğrenci-öğretmen etkileşimine zarar verebileceğine; Gilroy (2004) ise de teknolojik teröre neden olabileceğine (akt., Özer, 2017, s. 6) dikkat çekmişlerdir.

Droui ve Rasmy, mobil öğrenmeyi üç kavramla ilişkilendirmiştir. Bunlar *bireyselleşme*, *özgünlük* ve *iş birliğidir* (2016, s. 87). *Bireyselleşme*, öğrencinin öğrenme hızını arttıran, öğrenme ihtiyacını ve tercihini şekillendiren aşamadır. *Özgünlük* ise öğrencinin kendi dünyasıyla gerçek dünya arasında ilişki kurmasıdır. Son olarak *iş birliği* de öğrenciler arası sosyal etkileşimin gerçekleşmesine katkı sağlayan aşamadır.

Mobil cihazları ve uygulamaları yaşamın hatta eğitim-öğretim sisteminin bir parçası haline getiren en somut veriler, küresel ölçekte yapılmış bazı istatistiksel çalışmalardır. 2022'de 8 milyara yakın bir nüfusa sahip olan dünyamızda Statista⁷ verilerine göre, 6 milyar 598 milyon kişinin internet donanımlı akıllı

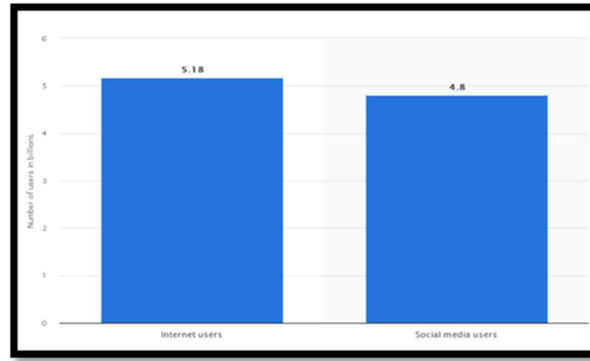
⁷ Statista, 2007'de Almanyada kurulmuş pazar ve tüketici verileri konusunda uzmanlaşmış bir organizasyondur.

telefon kullandığı bilinmekte ve aynı zamanda bu sayının 2028'de 7 milyar 861 milyona ulaşacağı öngörülmektedir (Tablo 1).



Tablo 1. 2016'dan 2022'ye dünya çapında internet donanımlı akıllı telefon sayısı⁸

Bununla birlikte Statista 2023 Nisan ayı raporunda, dünya genelinde 5 milyar 180 milyon kişinin, yani toplam nüfusun yaklaşık %65'nin internet kullanıcısı olduğu; 4 milyar 800 milyon kişinin yani toplam nüfusun yaklaşık %60'nın sosyal medyayı aktif biçimde kullandığı da görülmektedir (Tablo 2). Bu veriler, bireylerin mobil cihazlar ve uygulamalarla daha fazla ilgili olduklarını göstermektedir.



Tablo 2. Nisan 2023 Statista verilerine göre dünyadaki internet ve sosyal medya kullanıcıları sayısı⁹

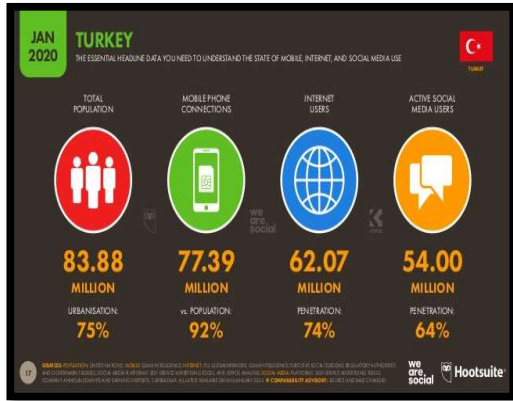
Tablolardaki verilere göre, mobil cihazların ve internetin her alanda yoğun bir biçimde kullanıldığı görülmektedir. Benzer bir biçimde, dijital dünyanın en büyük küresel raporu *We Are Social & Hootsuite*¹⁰ Nisan 2022 verilerine göre dünya nüfusu 7,93 milyardır. Bu nüfusun 5,32 milyarı, mobil cihaz sahibidir, ayrıca küresel çapta 5 milyar internet kullanıcısı ve 4,65 milyar sosyal medya kullanıcısı bulunmaktadır. Yine dünya nüfusunun %96,5'i akıllı telefon kullanırken, %60,9'u da bilgisayar kullanmaktadır. Bireylerin günlük internet kullanımı 6 saat 53 dakikadır. Yine bireyler günlük ortalama 54 dakika Podcast, 1 saat 31 dakika müzik dinlemekte, 1 saat 57 dakika basılı yayınları takip etmektedir. Raporda 16-44 yaş arası bireylerin %41'i interneti eğitim amaçlı internet kullanırken, eğitim içerikli siteleri ziyaret etme oranı %20,60'tır. Aynı yaş grubunda eğitim içerikli video oluşturma oranı %30,6 iken, eğitim içerikli video izleme oranı ise %29,8 olarak kayıtlara geçmiştir. Her ne kadar genel ölçekte

⁸ <https://www.statista.com/statistics/330695/number-of-smartphone-users-worldwide/>

⁹ <https://www.statista.com/statistics/617136/digital-population-worldwide/>

¹⁰ <https://wearesocial.com/uk/blog/2022/01/digital-2022-another-year-of-bumper-growth-2/>

internet erişiminin kalitesinde hala önemli farklılıklar olsa bile dünya nüfusunun yüzde 63'ü çevrimiçidir. İnternete erişim oranlarına bakıldığında %99,9 oranla en yüksek ülkenin Bahreyn, en düşük ülkenin de Kuzey Kore olduğu görülmektedir. Raporda internet içeriklerinin oluşturulmasında en çok tercih edilen dillerin sırasıyla %62,7'yle İngilizce, %6 ile Rusça, %3,6 ile Türkçe ve İspanyolca, %2,8 ile Fransızca olduğu da vurgulanmıştır. Raporun 2020 (Tablo 3) ve 2023 (Tablo 4) ocak ayı Türkiye verileri ise şöyledir.



Tablo 3. Ocak 2020 Dijital Başlık Verileri¹¹



Tablo 4. Ocak 2023 Dijital Başlık Verileri¹²

Bu veriler, ülkemizde de mobil cihazların ve internetin oldukça yaygın bir biçimde kullanıldığını göstermektedir. Aslında internet donanımlı bu mobil cihazlar, koskoca dünyayı küçük ekranlara sığdırarak önümüze getirmekte, dünyaya açılmamıza imkân vermektedir. Teknolojinin içine doğan genç nesiller için Obligner, “net nesli” (2003, s. 111); Prensky ise dijital yerliler (2001, s. 1-6), kavramlarını kullanmaktadırlar. İşte bu durum, teknolojiiden uzak kalmamızı mümkün kılmamakta ve özellikle eğitimde mobil öğrenme süreçlerinin doğru ve iyi yönetilmesi gerektirmektedir.

3.2. Yapılandırmacı Yaklaşım ve Mobil Uygulamalarla Fransızca Öğretimi/Öğrenimi

Geçmişten günümüze yabancı dil öğretiminde birçok yaklaşımın, yöntemin ve tekniğin kullanıldığı bilinmektedir. Son yıllardaki teknolojik gelişmeler yabancı dil öğretimi alanyazını önemli ölçüde etkilemiş ve dil öğretimine yeni bakış açıları, yeni kavramlar kazandırmıştır. Hatta yaklaşım, yöntem ve teknik kavramlarının tanımları genişlemiş, bazen birbirleri yerine kullanıldıkları da görülmüştür. Dil öğretiminin temel kavramı olan yaklaşım, en yalın biçimiyle dil öğretiminin kuramsal ilkelerinden oluşmaktadır (Anthony, 1963, s. 63), Clarke ise, yabancı dil öğretimine bakış açısı (1983, s. 111) olarak ifade etmektedir. Açıklamalardan hareketle yaklaşım, bir dersin nasıl ve hangi stratejilerle öğretilmesi gerektiğini ele alan bir bakış açısıdır. Eğitim bilimleri alanyazında yaklaşımların kesin bir sayısı ve sınıflandırması yoktur. Bununla birlikte yapılan bazı sınıflandırmalar da oldukça kabul görmektedir. Örneğin Bailly'nin 1998'de yaptığı *davranışçılık*, *bilişselcilik* ve *yapılandırmacılık* şeklindeki sınıflandırması en çok kabul görenidir. Davranışçılık Watson, Pavlov ve Skinner'in tecrübeleri doğrultusunda gözlemlenebilir ve ölçülebilir davranışlara odaklanan, öğrenmenin deney ve gözlem aracılığıyla gerçekleştiğini öne süren bir yaklaşımdır. Piaget ve Bruner'in ortaya attığı bilişselcilik ise

¹¹ <https://datareportal.com/reports/digital-2020-turkey>

¹² <https://datareportal.com/reports/digital-2023-turkey>

öğrenme sürecinin doğrudan değil, zihinsel işlemlerle gerçekleştiği ilkesini benimseyen bir düşüncedir. Başka bir deyişle bilişselcilik, öğrenmeyi şema ve bilgi işleme modelleriyle gerçekleştirerek bu süreci bellek, düşünme, yansıtma, isteklendirme ve soyutlama gibi kavramlarla açıklayan bir boyut olarak bilinmektedir. Bailly dışında, Bertocchini ve Costanzo'da öğrenme kuramlarını *davranışçılık, rasyonalizm, Gestalt psikolojisi, yapılandırmacılık, sosyo-bilişselcilik, ebeveyn etkileşimi* ve *çoklu zekâ kuramı* (2008, s. 29-32) olarak kategorize etmişlerdir. Bunlardan başka Günday, özellikle yabancı dil öğretimine yönelik geliştirmiş *sözlü yaklaşım, görsel yaklaşım* ve *konusal yaklaşım* kuramlarından bahsetmiştir (2015, s. 39). Öte yandan 21. yüzyılda bir anda gelişen bilgisayar ve mobil destekli dil öğrenme süreçleri için benimsenmiş özel bir öğrenme kuramı bulunmasa da (Patchler vd., 2010, s. 9), bilgisayar ve mobil destekli uygulamaların tasarlanmasında bilişsel psikolojiden beslenen Bilişsel Yük ve İkili Kodlama yaklaşımlarının katkısı büyüktür (Öz, 2013, s. 133-134).

Kökenleri Socrates, Platon ve Aristo'ya kadar dayanan *yapılandırmacılık*, 18. yüzyıl felsefecisi Vico'nun öne sürdüğü *İşlemler Kuramı*ndan hareketle 20. yüzyıl düşünürleri Piaget, Vygotsky ve Bruner'in katkılarıyla günümüzdeki halini almıştır. Yaklaşım, kaynaklarda *oluşturmacılık* adıyla da anılmaktadır. Pragmatik felsefeyi temel alan bu kuramcılara göre birey, sürekli gelişir ve bu gelişim, her bilginin yeniden yapılandırılmasını gerektirir (Günday, 2015, s. 38). Sönmez de bir bireyin her seferinde öğrendiği bilgiyi sonrakilerle ilişkilendirmesi gerektiğini ifade etmiştir (2007, s. 145). 20. yüzyılın sonlarında yaygınlık kazanmaya başlayan *Yapılandırmacılık*, Piaget'nin *Genetik Epistemoloji* adlı eserinde öğrenmenin var olan şema ya da model içindeki bilgiyle yeni bilginin ilişkilendirilmesi ve bu yeni bilginin yaşantıya aktarılması olarak ifade edilmiştir (Yurdakul, 2004, s. 110-111).

Yapılandırmacılık alanyazında *gelişimsel, sosyal* ve *etkileşimsel* olmak üzere üç alt türde ele alınmaktadır. Piaget'nin zihinsel gelişim kuramına dayanan gelişimsel yapılandırmacılığın temelinde keşfetmek yer almaktadır. Bu alt kuramda öğrenciler, dilsel aktiviteler aracılığıyla yeni sözcükler, ifadeler ve yapılarla karşılaşır, bunların kullandıkları bağlamları görürler ve böylece öğrenme gerçekleşir. Vygotsky'nin düşünceleri çerçevesinde şekillenen sosyal yapılandırmacılığa göre öğrencilerdeki dilsel gelişim, zihinsel olgunlaşma ve çevreyle etkileşim sonucunda oluşur. Dahası Vygotsky, dil gelişmeden öğrenmenin de gerçekleşmeyeceğini, öğrencilerdeki dilsel ve zihinsel gelişimin sosyal etkileşimle ilişkili olduğunu vurgulamıştır (Onan, 2013, s. 205). Etkileşimsel yapılandırmacılık ise, Piaget ve Vygotsky'nin görüşlerinden hareketle Bruner'in, bir dilin öğrenilme sürecinin gelişimsel ve etkileşimsel bir aşama olarak görmesiyle ortaya çıkmıştır. Başka bir deyişle Bruner, bir çocuğun konuşmayı ve dili nasıl öğrendiğini, bunları nasıl geliştirdiğini açıklamaya çalışmıştır. Etkileşimsel yapılandırmacılık ile birlikte öğretmek yerine öğrenmek düşüncesi yaygınlık kazanmaya başlamıştır.

Akinoğlu da yapılandırmacılığı üç boyutta ele almıştır. Bunlar sırasıyla bilişsel, *sosyo-kültürel* ve *radikal yapılandırmacılıktır* (2014, s. 32). Bilişsel yapılandırmacılık, Piaget'nin bilişsel gelişim kuramı ve Bruner'in görüşleriyle şekillenmiş olup, öğrenmenin öğrencinin zihninde nasıl gerçekleştiğini, nasıl organize olduğunu konu edinmektedir. Sosyo-kültürel yapılandırmacılık ise Vygotsky'nin düşünceleriyle şekillenen ve öğrenme sürecinde toplumun özelliklerini öne çıkaran bir anlayıştır. Radikal yapılandırmacılık, her öğrencinin bilgiyi işleme ve yapılandırma süreçlerinin farklı olduğu, bu nedenle öğrenme süreçlerinde bireysel farklılıkları dikkate alan alt türdür (Günday, 2015, s. 40).

Öğrencinin pratik zekasına odaklanan yapılandırmacılık, öğrenmeyi dünyayı anlamlandırma süreci olarak görmektedir. Bu nedenle bilgiyi ezberlemek yerine, eğlenceli ve keyifli etkinliklerle zihinsel süreçlerden geçirmek, aktif öğrenmeyi sağlamak gerekmektedir. Günümüzde genç neslin bilgiye ulaşmak için mobil cihazlarına her daim başvurdukları bilinmektedir. Alanyazında uzaktan eğitimi, e-

öğrenmeyi, mobil öğrenmeyi davranışçılık, bilişselcilik ve yapılandırmacılık gibi kuramlarla ele alan birçok çalışma bulunmaktadır. Örneğin Çelik (2012), mobil öğrenmeyi davranışçılığın tekrar etme ve bilgi aktarma yönüyle, Herrington (2007) ise öğretmen merkezli olması yönüyle ilişkilendirmiştir. Sur (2011) ise davranışçılık ve mobil öğrenme ilişkisini, etkileşim ve sık sık yapılan mekanik tekrarlara bağlamış; bilişsel yaklaşımla olan ilişkisini de yapılan tekrarların zihinsel süreçlerden geçirilmesine dayandırmıştır (2011, s. 28). Diğer taraftan yapılandırmacılık öğrencilerin zihninde gerçekleşen bir öğrenme işlemidir. Bu işlem, öğrencinin bildikleriyle yeni öğrendiği bilgiler arasında ilişki kurmasına imkân tanır. Örneğin, Fransızca *Va Te Faire Conjuguer* uygulaması oldukça basit ve kullanışlı bir eylem çekim aracıdır. Bilindiği gibi Fransızca kip, zaman ve eylem konusu öğrenilmesi zor konuların başında gelmektedir. Sınıfta bu konuya giriş yapan öğrenciler, okul sonrası boş zamanlarında bu uygulamayı kullanarak öğrenmek istedikleri fiili tek tuşa basarak çekebilirler, sayısız defa sesletimlerini dinleyebilirler ve farklı bağlamlardaki kullanımlarını görebilirler. Bu yönüyle müfredat programlarında ya da ders kitaplarında haftalarca sürecek bir konu, pratik bir uygulama sayesinde kolayca öğrenilebilmektedir. Dahası sınıfta, sosyal çevrede, internette ya da filmde duyulan bir fiil ve çekimi, her zaman ve her yerde kolayca öğrenebilmektedir.

Yapılandırmacılığın özünde, öğrenilmiş bilgiyi yapılandırmak ve anlamlandırmak yer alır (Sönmez, 2007, s. 148). Günümüzde yabancı dil öğreniminde bunu gerçekleştirebilmenin en etkili ve en kolay yolu, bilgisayar ve mobil destekli uygulamalara başvurmaktır. Çünkü bazen bu tür uygulamaların sunduğu imkanlar, sınıfın sunduğu imkanlardan daha zengin ve daha etkili olabilmektedir. Aslında içeriklerinde öğretici etkinlikler bulunduran internet sayfaları ve mobil uygulamalar, hedefi dil öğrenmek olan bireyler için tercih edilebilecek en ekonomik ve en kullanışlı araçlardır. Örneğin Avrupa OBM dil ölçütlerine (A1, A2, B1, B2) göre çocuk, ergen ve yetişkinlere yönelik <https://www.tv5monde.com/> adlı internet sayfası, Millî Eğitim Bakanlığının birinci ya da ikinci yabancı dil Fransızca müfredat programlarındaki içeriklere uygun birçok dokümana sahiptir. Benzer bir biçimde <https://www.podcastfrancaisfacile.com/> ve <https://www.lepointdufle.net/> siteleri de müfredat programlarına uygun binlerce içerik içermektedir. Yani Fransızca öğretimi internet sayfalarındaki belge ve dokümanlar davranışçılık, bilişselcilik ve yapılandırmacılık bakış açılarına uygundur. Ayrıca Fransızcasını geliştirmek isteyenler, arama motoruna yazdıkları anahtar sözcüklerle doğrudan bu sitelere ulaşabilmektedirler. Dahası bu sayfalardaki sayaç verileri sayfaların popülerliğini ortaya koyan başka bir etmendir.

Herkesçe kabul gördüğü gibi yabancı dil derslerinde öğrenilen sözcük, yapı veya ifadeler, en iyi o dilin konuşulduğu doğal ortamda öğrenilir. Burada doğal ortam, o dilin anadil olarak konuşulduğu yerdir. Ülkemizde yabancı dil öğrenimi/öğretimindeki en büyük eksikliklerden biri de pratik yapacak ortam bulamamak, yani öğrenilen dilin doğal ortamında bulunamamaktır. Bu sorunun en önemli nedeni belki de ekonomik nedenlerdir. Günümüzde bu durum kısmen teknolojik araç-gereçlerle, bilgisayar ve mobil destekli uygulamalarla aşılabilmektedir. Örneğin <https://fr.youglish.com/> anadili Fransızca olanların kendi ortamlarında konuştukları gündelik dili öğretmeyi amaçlayan bir sayfadır. Sayfanın işleyişi ise şöyledir: Sayfanın arama çubuğuna bir sözcük/ifade yazıldığında, önce bunun geçtiği tüm *Youtube* sayfaları listeleniyor, sonra da listeden seçilen bir sayfada o sözcüğün/ifadenin geçtiği yerdeki kullanımı sayısız-defa dinlenebilir. Sayfanın özellikleri bunlarla sınırlı değildir. Videolarda altyazı seçeneğinin olması, sözcük ya da ifadenin sesletimleri yanı sıra diğer bağlamlardaki kullanımlarını öğrenciye sunması bunlardan birkaçıdır. İnternet sayfalarından başka Google ve Apple Store mağazalarından indirilen *Duolingo*, *Babbel*, *Memrise*, *Mondly*, *Rosetta Stone* gibi sayısız birçok mobil uygulamada da bu türden etkinlikler bulunmaktadır. Bu mobil uygulamalardan bazılarının internet sayfaları da bulunmaktadır. Öte yandan küresel ölçekte yapılan istatistiksel çalışmalarda, hemen hemen herkesin

internet donanımlı bir mobil cihaza sahip olduğu ve yine birçok kişinin bir dönem yabancı dil öğrenmek için mobil cihazına uygulama indirdiği görülmektedir.

Bu veriler çerçevesinde, birçok öğrenci sınıftaki dil derslerine destek mahiyetinde ve özelliği eksik olduğu konularda mobil uygulamalara başvurmaktadır. Sensor Tower platformunun 2021 yılında Avrupa’da yaptığı (Türkiye’nin de dahil olduğu) çalışmada, 71 milyon insanın dil öğrenmek için mağazalardan (Google Play Store, App Store) uygulamalar indirdiği ve bu uygulamalar için toplamda 160 milyon dolar ödediği görülmüştür. Bu sektörün gelişmesinde küresel Covid-19 salgını da önemli bir rol oynamıştır. Bundan başka uygulamaların çeşitliliği ve zenginliği, kolay ulaşılabilirliği ve ekonomikliği, insanların merak duygusu ve öğrenme istekleri gibi birçok neden bu sektörün gelişmesine katkı sunmaktadır. Bu tür gerekçelerden dolayı öğrenme konusu, son dönemlerde mobil öğrenmeyle daha popüler olmuştur. Bu çerçevede, 2019-2021 yılları arasında dil öğrenmek için indirilen mobil uygulamalar şöyledir (Tablo 5).

2019	2020	2021
1 Babel	1 Duolingo	1 Duolingo
2 Duolingo	2 Babel	2 Babel
3 Mondly	3 Mondly	3 Mondly
4 Busuu	4 Busuu	4 EWA
5 Memrise	5 EWA	5 Busuu
6 EWA	6 Lingokids	6 Lingokids
7 ABA English	7 Memrise	7 Memrise
8 Lingokids	8 Rosetta Stone	8 Rosetta Stone
9 Rosetta Stone	9 Simplr	9 Drops
10 Bright	10 Bright	10 Buddy.ai

Tablo 5. 2019-2021 indirme oranlarına göre dünya çapında en iyi dil uygulamaları¹³

Platformun 2021 Türkiye verilerine göre, Türkiye’de yabancı dil öğrenmek için en çok indirilen uygulamalar sırasıyla *Duolingo*, *Cake*, *Buddy*, *Mondly* ve *Busuu*’dur. Mağazalardaki bu uygulamaların ücretli, ücretsiz, çevrimiçi, çevrimdışı olmak üzere çeşitli versiyonları bulunmaktadır. Söz gelimi *Phallaina*, tamamen ücretsizdir. Uygulama içeriğinde, okuma becerilerini geliştirmek amacıyla 16 bölümlük orijinal bir çizgi roman bulunmaktadır. Öğrencilerin karikatürleri ve çizgi romanları keyifle okurken dilsel yapıları, sözcükleri ve ifadeleri öğrenmeleri amaçlanmıştır. *Phallaina*’nın konuşma balonlarında gündelik dil kullanılmıştır. Görsellerdeki jest ve mimikler, anlatılmak istenen düşüncüyü anlamayı kolaylaştıran bir biçimde tasarlanmıştır. *LyricsTraining* harika hikayesi ve fon müziğiyle Fransızca öğrenenler için eşsiz bir öğrenme aracıdır. Dinleme becerilerini geliştirmeyi amaçlayan *LyricsTraining*, en popüler Fransızca şarkıları, video klipleri ve sözleriyle öğreten bir uygulamadır. *Le détecteur de fautes*, öğrencilerin yazma derslerinde yaptıkları hataları düzeltmek amacıyla 60’tan fazla etkinlik içeren bir araçtır. Fransızca imla kuralları konusunda eşsiz örnekler içeren *Le détecteur de fautes* dilbilgisinden, sözdiziminden sözcüklerin yazımına kadar birçok içerik barındırmaktadır. *HelloTalk* ise öğrencilere, anadili Fransızca olan kişilerle doğrudan iletişim kurma imkanı tanıyan bir materyaldir. *Dr French* de tüm seviyelerde dil bilgisi öğretmek için tasarlanmıştır. *Quizlet*, flaş kartlarla sözcük öğretimi amaçlayan bol görselli, çekici ve merak uyandırıcı bir uygulamadır. *Busuu* ise, öğrencilere gündelik dili öğretmeyi hedefleyen bir araçtır. *iTooch Français 6e/iTooch Collège (eduPad)*,

¹³ <https://sensortower.com/>

146 ülkede beş milyondan fazla kişinin kullandığı, 5000'den fazla alıştırmasıyla müfredat programlarına yardımcı bir uygulamadır. Ayrıca yüzden fazla öğretmenin bu uygulama için içerik üretmekte olduğu bilinmektedir. *Le Kiosk*, ücret karşılığında Fransız ve uluslararası basından 1.800'den fazla başlığa sınırsız erişim sağlayan bir materyaldir. Okuma becerilerini geliştiren uygulama orta ve ileri düzey öğrenciler için oldukça ideal bir öğrenme aracıdır. *24matins* uygulaması dört dilde (Almanca, İngilizce, İspanyolca ve Fransızca) uluslararası haberler sunan bir araçtır. Otuz dil öğreten *Mondly*, Fransızca öğrenmek isteyenler için bolca dilbilgisi, sözcük bilgisi, yazma ve konuşma etkinlikleri içeren, ücretli versiyonu olan bir uygulamadır. *Busuu* ise, en popüler dilleri öğrenmek için tercih edilen uygulamalar listesinde en başlarda yer almaktadır. Uygulamayı kullanan öğrenciler, diğer öğrencilerle sohbet edebilir, grup etkinliklerine katılabilirler. *Busuu*, başlangıç seviyesinden (A1) ileri orta ileri seviyeye (B2) kadar tüm seviyelerde içerikler sunmaktadır. Modern bir yapıya sahip *FluentU*, podcastler aracılığıyla Fransızca öğrenmeyi kolaylaştıran bir uygulamadır. Gymglish tarafından geliştirilen *Frantastique*, bireysel öğrenme içerikleri sunan bir materyaldir. Uygulama yazılı içerikler, video ve ses kayıtlarıyla günde 15 dakikalık bir sürede Fransızca öğretmeyi amaçlamaktadır. Aynı zamanda özel öğretmen gibi çalışan *Frantastique*, öğrenciyi yönlendirerek dilsel ilerlemesine katkı sunmaktadır. Uygulamalar, müfredatta ve ders kitaplarında olduğu gibi evrensel ve Fransız kültüründen birçok örnek içermektedir. Örneğin Ekim 2019'dan beri 3000'den fazla video ve haber etkinliğiyle Fransız kültürüne en çok yer veren internet sayfası *TV5 Monde*'dur. Mobil versiyonu da olan sayfanın A1'den (başlangıç) B2 (ileri orta düzey) düzeyine kadar etkinlikleri vardır. Fransızcaya sıfırdan başlayanlar için hazırlanmış *Bravolol*, 800 civarında Fransızca sözcük, sözcük öbeği ve deyim içermektedir. Uygulamaların video dosyalarında jest ve mimik kullanımlarından birçok örnek bulunmaktadır.

Günümüzde öğrenciler mobil cihazlarda oyun oynamak, müzik dinlemek, eğlenmek ve keyifli zaman geçirmek dışında özellikle yabancı dil konusunda, sınıftaki bilgilerini pekiştirmek için bu cihazları kullanmaktadırlar. Bu sürecin genel işleyişi ise şöyledir: Önce uygulamayı indirme, sonra mobil cihaza kurma, daha sonra da uygulamaya kayıt olma şeklindedir. Kayıt sonrası yapılacak etkinliğe göre, ister bireysel, ister öğretmenleri isterse arkadaşlarıyla uygulamayı kullanabilirler. Öte yandan birçok mobil uygulamanın internet sayfası versiyonu da bulunmaktadır. Örneğin, ülkemizde yabancı dil öğretiminde en yaygın olarak bilinen internet sayfasından dil öğretme/öğrenme programı, 2008 yılında ortaokul ve liselerde bilgisayar destekli İngilizce öğretimi kapsamında tasarlanmış *DynEd* (Dinamik ve Eğitim) olmuştur. Öğrenciler, İngilizce dil becerilerini geliştirmek için öğretmenlerinin oluşturdukları sanal sınıflarda etkinliklere katılmışlar, öğretmenlerinin yönlendirmesine göre, etkinlikleri tamamlamışlar ve puan toplamışlardır.

Yapılandırıcılık öğrenci odaklı bir anlayışı benimser. Bu bağlamda yüzeysel bir biçimde incelenen Fransızca uygulamalar ilgi çekici, bol görselli, öğrenci düzeylerine uygun, öğrenme beklentilerini karşılayan, iletişime, iş birliğine ve etkileşime önem veren niteliklerdendir. Bu yönleriyle uygulamalar, öğrenci odaklıdır ve Fransız toplumunun yaşam biçimini en iyi örneklerle anlatmaktadır. Örneğin, 2010'dan bu yana Fransızca öğreten *Memrise*'in yaklaşık 65 milyon öğrencisi vardır. Kendini daha çok yapay zekâ öğretmeni olarak ifade eden *Memrise*, öğrencinin dil düzeyine göre, Paris'te bir restoranda nasıl sipariş verilir? Marsilya halk pazarından nasıl alışveriş yapılır? Louvre Müzesine nasıl bilet alınır? biçimindeki birçok bağlamı öğrettiği etkinlikleri görmek mümkündür. Uygulama etkinliklerinde anadili Fransızca olanlar kadar Fransızca'yı sonradan öğrenmiş kişiler de yer almaktadır. Bu yönüyle öğrenciler, farklı konuşma biçimlerini duyarak Fransızca aksan konusunda haberdar olurlar. Hatta yazı diline aktarılamayan bazı Fransız beden dili kullanımları (öksürme, hapşırma, burun çekme, beğenme, öfkelenme vb.) *Memrise*'in video ve sesletim etkinliklerinde öne çıkmaktadır. Öğrenciler bu tür durumları uygulamanın etkinliklerine göre bazen duyarak, bazen de izleyerek kolaylıkla

öğrenebilmektedirler. Ayrıca uygulamadaki etkinlikler, dilsel ve iletişimsel amaçlar, bakanlığın ortaöğretim müfredatı ve ders kitaplarıyla uyusmaktadır. Uygulama, *YouTube* ve *TikTok* gibi kaynaklardan da yararlanarak öğrencilere sınırsız doküman sunmaktadır. *Memrise*'in yapay zekâ özelliği de öğrencilere Fransızca pratik imkânı tanımaktadır. Bu özelliği sayesinde, pratik yapmak istedikleri konuşma ortamına çabucak erişebilmektedirler.

Fransızca müfredat ve ders kitaplarıyla uyuşan uygulamalar, yapılandırmacılık ilkeleriyle de uyusmaktadır. Yaşar (1998), Özden (2000), Semerci (2001), Arslan (2007) ve Akınoğlu (2014) yapılandırmacılık ilkeleri şöyle ifade etmişlerdir: Yapılandırmacılık öğretmeyi değil, öğrenmeyi esas alan bir yaklaşımdır ve bu anlayışta öğrenme, bilgiler arası ilişki kurma sürecidir. Ausubel öğrenmeyi, zihindeki bilgilerle yeni bilgiler arasında anlamlı ilişki kurmak olarak ifade etmiş, Novak ise öğrenmenin anlamlı olabilmesi için zihindeki bilgiler arasında somut bir ilişki kurulması gerektiğini, bunun ancak kavram haritalarıyla mümkün olacağını söylemiştir (akt., Günday, 2014, s. 42). Yukarıda bahsedilen Fransızca uygulamaların çoğunda öğrenmenin zihinsel işlemlerle gerçekleştiğine yönelik birçok örnek bulunmaktadır. Örneğin, eylem çekimi uygulamalarında Fransızca “*parler*” eyleminin çekimini ve bu eylemin tümcedeki kullanımlarını somutlaştırarak kavram haritalarına koyan bir öğrenci, “-er” ile biten diğer eylemleri bu yöntemle kolaylıkla öğrenebilir. Hatta öğrenci, “*parler*” eylemi çekiminde sesletim kurallarını öğrendiyse, diğer eylemlerin çekimlerinde zorluk yaşamayacaktır.

Yapılandırmacılıkta öğrenciler kendi öğrenmelerinden kendileri sorumludur. Bu yönüyle Fransızca mobil uygulamalar, öğrencilerin öğrendikleri bilgileri pekiştirmeleri için bolca alıştırmalar yapmalarına, bilgileri zihinsel süreçlerden geçirerek öğrenmenin gerçekleştirilmesine yardımcı olur. Genel itibarıyla Fransızca etkinliklerin ses ve görüntü kayıtlarıyla desteklendiği görülmektedir. Bilginin, ifadenin ya da yapının birden fazla duyuya hitap etmesi, öğrenmeyi kolaylaştıran bir etmendir. Bu nedenle uygulama içerikleri, öğrencinin öğrenme sorumluluğunu üstlenmektedir. 2010’da Fransızca öğretim hayatına başlayan *MosaLingua*, 2019’dan bu yana çevrimiçi/çevrimdışı Fransızca öğreten bir uygulamadır. *MosaLingua*, aralıklı tekrar sistemini benimseyen bir yöntemle benimsenmektedir. Uygulamayı günümüzde yaklaşık 12 milyon kişi kullanmaktadır. 5 üzerinden 4,5 mağaza puanına sahip uygulama, Fransızca’yı hızlı ve verimli biçimde öğretmeyi amaç edinmektedir. *MosaLingua*, %90 oranında konuşma dilinde kullanılan 3000 sözcük ve sözcük öbeğini farklı bağlamlarla ve aralıklı tekrarlarla zihinsel işlemlerden geçirerek öğretmektedir. Uygulamadaki bilgi kartları öğrenmeyi kolaylaştırmakta, verilen yanıtlara göre öğrenciye puan vermekte ve dilsel becerilerini değerlendirmektedir. Değerlendirmede amaç hem öğrencinin ilerlemesini görmesini sağlamak hem de verilen yanıtlara göre eksik konularını daha sık gözden geçirmesine imkân tanımaktadır. Bu özelliğiyle uygulama öğrencinin öğrenme sorumluluğunu paylaşmaktadır. Uygulamanın çevrimdışı çalışması her daim öğrenmeye verdiği önemi göstermektedir. En somut biçimiyle uygulama, öğrencinin günlük 20 dakika çalışmayla 6 ay gibi bir sürede yaklaşık 3000 sözcük öğrenmesini hedeflemektedir. Uygulama, birçok uygulamada olduğu gibi, ikinci yabancı dil olarak Fransızca öğretimi için daha uygun bir araçtır.

Yapılandırmacılıkta öğrenme, süreklilik arz eder. Yabancı dil Fransızca öğretiminde bunu sağlamanın en doğru yolu, sınıfta öğrenilenleri o dilin konuşulduğu ortamda kullanmak; en kolay yolu ise çevrimiçi ve çevrimdışı uygulamalara başvurarak öğrenciyi o dilin doğal ortamına girmesini sağlamaktır. Genel olarak uygulamaların ölçme-değerlendirme sistemi benzer bir biçimde işlemektedir. Öğrenci başardığı her görev için puan toplamakta, bu da öğrencinin daha fazla puan kazanmak için yeni alıştırmalar yapmak istediğini güdülemektedir. Uygulamaların böylesi özellikleri öğrenme süreçlerinin sürekliliğini sağlamaktadır. Öte yandan tüm uygulamalar güncelleme almakta, bu da uygulamaların sürekliliğini göstermektedir.

Yapılandırmacılık, öğrenmenin toplumsal boyutuna, öğrenciler arası iş birliğine ve iletişime önem verir. Sınıf ortamında öğrenilen yapıları, kalıp sözleri gündelik yaşamdaki görebilmenin, duyabilmenin en kolay yolu yine dijital içeriklerdir. Örneğin, toplumsal hayatın olmazsa olmazı olan “*Bonjour, s’il vous plait!, moi aussi, au revoir, bonsoir*” gibi selamlaşma içerikli bazı kalıp sözler *Duolingo*’nun başlangıç diyaloglarında sık sık tekrar edilmektedir. Diyaloglarda bu kalıp sözlerin çeşitli mekanlarda kullanılması, öğrencinin girdiği resmi ve resmi olmayan ortamlarda hangi kalıp sözleri kullanması gerektiğini de öğretmektedir. Yine *Duolingo*, *Babbel* ve *Memrise* uygulamalarında “*Bonjour, ça va?*” gibi selamlaşma sözlerinin kafede, otobüste, sinemada, okulda, tren istasyonunda, okulda vb. birçok yerde kullanımları vardır. Uygulamalarda toplumsal ve kültürel özellikleri ön plana koyan birçok örnek bulunmaktadır.

Sonuç olarak, özellikle genç neslin mobil cihazlara ve uygulamalara olan hayranlığı, öğrenme için bir motivasyon kaynağı olabileceğinden eğitim bilimcilerin, öğretmenlerin, yazılımcıların ve bu konuyla ilgili tüm paydaşların iş birliği içinde öğrencinin öğrenme ihtiyacını karşılayan, müfredat ve öğrencilerin beklentilerine uygun içerikler tasarlaması gerekmektedir.

4. Sonuç

Geçmişten günümüze eğitimde öğretme ve öğrenme süreçlerini nitelikli ve verimli bir biçimde yürütebilmek amacıyla birçok yaklaşım, yöntem ve tekniğe başvurulduğu görülmektedir. Günümüzde ise eğitim süreçlerinde daha modern bir yaklaşım olan yapılandırmacı yaklaşıma başvurulduğu bilinmektedir. *Yapılandırmacılık*, kavramın sözcük anlamından da anlaşılacağı gibi, öğrenilmiş bilgiler üzerine yeni bilgiler inşa etme sürecidir.

Günümüzde her yaş grubundan bireyin sahip olduğu internet donanımlı mobil cihazların sayısız işlevi vardır. Elimizden bir an bile düşürmediğimiz bu cihazlar bilgisayar, televizyon, navigasyon, öğretmen, bankacı, mağaza, oyun salonu gibi işlevlerinden başka, ona sahip olan her bireyin en yakın, en samimi arkadaşı olarak da kabul edilmektedir. Son yıllarda dijital öğrenme araçlarının yaygınlaşması, insanların mobil cihazlarıyla daha fazla vakit geçirmelerine ve bu sektörün gelişmesine neden olmuştur. İnsanların dil öğrenme talepleri, teknoloji tasarımcılarının gözünden kaçmamış dil öğrenimiyle ilgili sayısız uygulama üretilmiştir. Böylece bu uygulamalar, yabancı dil öğrenme süreçlerini zenginleştirmiş ve öğrencilerin okul sonrası öğrenmelerine önemli katkılar sunmaya başlamıştır. Mağazalardaki uygulamaların genel itibarıyla Fransızca öğrenme konusunda oldukça yeterli ve zengin bir biçimde tasarlandığı görülmektedir. Aynı zamanda bu uygulamalar, ülkemizdeki Fransızca öğretimi ders kitapları içeriklerden daha zengin, daha renkli ve daha öğreticidir. Uygulama içeriklerinin her yaş grubuna hitap eden niteliklerde olduğu, müfredat ve ders kitaplarıyla uyumlu olduğu, davranışçı, bilişsel ve yapılandırmacı anlayışın ilkelerine uygun bir biçimde tasarlandığı görülmektedir.

Sonuç olarak uygulamaların yabancı dil öğretimine/öğrenimine katkısı, birçok çalışmada vurgulanmaktadır. Çünkü sınıftaki dilsel zorlukları aşabilmenin en eğlenceli, en keyifli ve en ekonomik yolu bu uygulamalara başvurmaktır. Basit, pratik ve eğlenceli etkinliklerle öğrencileri Fransızcanın gündelik akışına daldıran, boş zamanlarında dilsel becerilerini geliştirmelerine imkân veren ve çeşitli öğrenme ortamları oluşturan bu uygulamalar, öğrencilerin sınıftaki gibi yanlış yapma korkusu olmadan, rahat bir biçimde Fransızca öğrenebilmelerine de imkân vermektedir. Sayısız katkısı olan bu araçlar, öğrencilerde belirli bir dilsel düzey oluşuncaya kadar öğretmen gözetiminde kullanılmalıdır. Özgün etkinliklerin, eğlenceli içeriklerin, öğretici pencerelerin her yaş ve dil düzeyine hitap edecek bir biçimde sürekli güncellenmekte olması bu uygulamaların yakın gelecekte daha da yaygınlık kazanmasına vesile

olacaktır. Ülkemizde de bu konuda bir an önce yabancı dil Fransızca öğretimi/öğrenimi ders kitaplarına uygun mobil uygulamaların tasarlanması gerekmektedir.

Kaynakça

- Akınoğlu, O. (2004). Yapılandırmacı Öğrenme ve Coğrafya Öğretimi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, Sayı: (10). <https://dergipark.org.tr/tr/pub/marucog/issue/457/3666>
- Alyaz Y., Gürsoy, E. (2002). *Bilgisayar Destekli Yabancı Dil Öğretimi İçin İnternet Yazarlığı*, 1. Baskı, Alfa Yayıncılık. İstanbul.
- Anthony, E. M. (1963). Approach, Method and Technique. *English Language Teaching*, 17, 63-67. <https://doi.org/10.1093/elt/XVII.2.63>
- Bertocchi, P., Costanzo, E. (2008). *Manuel de formation pratique: pour le professeur de FLE : cours, activités, corrigés*. CLE International, Paris.
- Ceyhan, E. (2007). *Yabancı Dil Öğretimi Teknolojisi*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Clarke, M. A. (1983). The scope of approach, the importance of method, and the nature of technique. In J. E. Alatis, H. Stern, & P. Strevens (Eds.), *Georgetown University Round Table on Languages and Linguistics 1983: Applied linguistics and the preparation of second language teachers* (pp. 106–115). Washington, D.C.: Georgetown University
- Çetin, K., Kılıçkaya, F. (2022). *Yabancı Dil Öğretimine Dönük Mobil Uygulamalar*. İstanbul: Nobel Yayıncılık.
- Davudova, E. (2020). *Erken Yaşta Yabancı Dil Öğreniminde Mobil Uygulamaların Değerlendirilmesi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri, Elazığ.
- Droui, M., Rasmy, A. (2016). Les perspectives pédagogiques de l'apprentissage mobile, *Attadriss*, N.8, Nouvelle série. Rabat
- Droui M., Hajjami A. E., Ahaji K. (2013). Apprentissage mobile ou M-Learning : opportunités et défis. EpiNet, *la Revue électronique de l'EPI (association Enseignement Public et Informatique)*. <https://edutice.hal.science/file/index/docid/940669/filename/a1305d.htm>
- Ebranati, P. (2007). *Eğitmenler İçin E-Öğrenme Esasları*, (Çev.: Özden Akbaş). Morpa Kültür Yayınları, İstanbul.
- Gülbahar, Y. (2019) *e-Öğrenme*, 5. Baskı, Pegem Akademi. Ankara.
- Günday, R. (2015). *Yabancı Dil Öğretiminde Yaklaşımlar Yöntemler Teknikler ve Multimedya Araç ve Materyalleri*. Ankara: Favori Yayınları.
- Kalelioğlu, F. ve Gülbahar Y. (2019). *e-Öğrenme Tarihine Bakış, e-Öğrenme*. (Ed. : Yasemin Gülbahar). 5. Baskı, Pegem Akademi. Ankara.
- Kaya, Z. (2006). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*, 2. Baskı Pegem A Yayıncılık,
- Ken, R. (2004). *Yaratıcılık-Aklın Sınırlarını Aşmak*, Çev.: N.G. Koldaş, Kitap Yayınevi. İstanbul.
- Kukulska-Hulme, A. (2013). *Re-skilling language learners for a mobile world*. Monterey, CA: The International Research Foundation for English Language Education.
- Nkwanui B. (2019). Différenciation pédagogique en apprentissage mobile : Effet sur la motivation et la performance des apprenants. *Education*. Thèse de doctorat. Université de Cergy Pontoise, 2019. Français. NNT : 2019CERG1002.
- Oblinger, D. (2003). Keynote speaker at American Associate of Collegiate Registrars and Admissions Officers Technology Conference, 2003, Austin, TX. of mobile learning in King Saud University, Saudi Arabia. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 8(2), 111–119.
- Onan, B. (2013). *Dil Eğitiminin Temel Kavramları*. Nobel Akademik Yayıncılık.

- Oruç, Ş. Sezen, F. (2010) *Yabancı Dil Öğretiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Birinci baskı. Ankara: Bilge Ofset Matbaa.
- Öz, H. (2013). Mobil Öğrenme, Mobil Dil Öğrenme. Türkiye’de Yabancı Dil Eğitiminde Eğilim Ne Olmalı? Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Bölümü İngiliz Dili Eğitimi Anabilim Dalı Eğitimi Anabilim Dalı II. *Ulusal Yabancı Dil Çah II. Ulusal Yabancı Dil Çalıştayı* 8-9 Kasım 2013 10.13140/2.1.4122.3366.
- Özer, Ö. (2017). *Mobil Destekli Öğrenme Çevresinin Yabancı Dil Öğrencilerinin Akademik Başarılarına, Mobil Öğrenme Araçlarını Kabul Düzeylerine ve Bilişsel Yüke Etkisi*. Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Mersin.
- Pachler, N., Bachmair, B. ve Cook, J. (2010). *Mobile learning: Structures, agency, practices*. London: Springer.
- Prensky, M. (2001). Digital natives, digital immigrants. *On the Horizon*, 9 (5), 1-6.
- Sayın, Z. (2010). Mobil telefonlarla mobil öğrenme üzerine bir araştırma ve örnek uygulama, *Selçuk Üni. Fen Bilimleri Enstitüsü*, Konya.
- Sönmez, V. (2007). *Teaching principles and methods*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sur, E. (2011). *Mobil Öğrenme ve Web Destekli Öğrenme Yöntemlerinin Karşılaştırılması (Sinop Üniversitesi Gerze Meslek Yüksekokulunda bir uygulama)*. Gazi Üniversitesi, Bilişim Enstitüsü, Bilgisayar Eğitimi Ana Bilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- Yurdakul, B. (2004) Eğitimde Davranışçılıktan Yapılandırmacılığa Geçiş için Bilgi, Gerçeklik ve Öğrenme Olgularının Yeniden Yapılandırılması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4,4 (8). 109-120.
- <https://unesdoc.unesco.org/images/0021/002196/219637f>. Publié par l’Organisation des Nations Unies pour l’éducation, la science et la culture.
- <https://fr.youglish.com/>
- <https://www.podcastfrancaisfacile.com/>
- <https://www.lepointdufle.net/>
- <https://www.tv5monde.com/>
- <https://sensortower.com/>
- <https://datareportal.com/reports/digital-2020-turkey>
- <https://datareportal.com/reports/digital-2023-turkey>
- <https://www.statista.com/statistics/330695/number-of-smartphone-users-worldwide/>
- <https://www.statista.com/statistics/617136/digital-population-worldwide/>
- <https://wearesocial.com/uk/blog/2022/01/digital-2022-another-year-of-bumper-growth-2/>
- <http://internettime.com/itimgroup/elephant.thm> Jay Cross, 1999.
- <http://masie.com/masie/default.cfm?page=default> Masie Center, the Learning Consortium, 2000, Saratoga Springs, NY.